

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки Факультет
культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
«ОРНАМЕНТ»

підготовки «Бакалавр»
спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
освітньо-професійна програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Силабус вибіркового освітнього компонента «ОРНАМЕНТ» підготовки бакалавра, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Розробник: Каленюк Ольга Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Олександра ПАНФІЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 1 від 26. 01. 2026 р

Завідувач кафедри :

Тетяна ПРОКОПОВИЧ

© Каленюк О. М., 2026 р.
© Волинський національний університет імені Лесі Українки

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Вибіркова
Кількість годин /кредитів 150 год /5	Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація Освітній рівень Бакалавр	Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 10
		Практичні 20
		Самостійна робота 110
		Індивідуальні
		Консультації 10
		Форма контролю: залік– 4 семестр
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

Каленюк Ольга Миколаївна

Науковий ступінь

кандидат педагогічних наук

Вчене звання

доцент

Посада

доцент кафедри образотворчого мистецтва

Контактна інформація

(моб.+38 050 206 75 71, kalenyuk@vnu.edu.ua)

Дні занять

(<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Орнамент» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок аналізу та створення орнаментальних композицій на основі вивчення орнаментальних систем різних культур світу. Дисципліна розкриває орнамент як універсальну форму художнього мислення, що відображає естетичні, світоглядні та культурні особливості різних історичних епох і народів. У процесі навчання студенти ознайомлюються з основними типами орнаменту (геометричним, рослинним, зооморфним, антропоморфним, абстрактним), закономірностями його побудови, принципами ритму, симетрії, метричної та ритмічної організації, а також методами стилізації і трансформації природних форм. Особлива увага приділяється вивченню орнаментальних традицій різних культур — античної, східної, ісламської, європейської, азійської та інших — і можливостям їх творчої інтерпретації у сучасному мистецтві та дизайні.

Практична частина дисципліни спрямована на формування умінь аналізувати орнаментальні структури через зарисовки, створювати орнаментальні композиції на основі культурних прототипів і власних творчих ідей, а також застосовувати орнамент у художніх і декоративно-прикладних проєктах.

Мета і завдання освітнього компоненту

Метою освітнього компоненту є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про орнамент як універсальний засіб художньої виразності у мистецтві різних культур і історичних епох, а також розвиток практичних умінь створювати орнаментальні композиції на основі принципів стилізації, ритмічної організації форми та композиційної побудови. Дисципліна спрямована на розвиток художнього мислення, формування професійних навичок використання орнаменту у образотворчому та декоративно-прикладному мистецтві.

Завданнями освітнього компоненту є:

- ознайомлення здобувачів з історією розвитку орнаменту та особливостями орнаментальних систем різних культур і художніх стилів;
- формування знань про основні види орнаменту, його структуру, закономірності побудови, принципи ритму, симетрії та композиційної організації;
- розвиток умінь аналізувати орнамент як художню систему та визначати його стилістичні особливості;
- формування практичних навичок створення орнаментальних композицій на основі геометричних, рослинних, зооморфних та абстрактних мотивів;
- оволодіння методами стилізації та трансформації природних форм у орнаментальні;
- формування здатності використовувати орнамент у власній художній та професійній діяльності.

Soft Skills: креативність та художнє мислення, візуально-аналітичні здібності, увага до деталей, естетичний смак, здатність до самостійної творчої роботи, відповідальність і організованість.

2. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контр./ Бали
Змістовий модуль I. Структура орнаменту та його класифікація.						
Тема 1. Орнамент - почерк епохи. Композиційна структура орнаментів та їх класифікація. Види орнаменту.	4	2			2	
Тема 2. Орнамент древнього Китаю та Японії.	14	1	2	10	1	IPC/5
Тема 3. Мусульманське мистецтво.	13	1	2	10		IPC/5
Тема 3. Орнамент Візантії	15		4	10	1	IPC/5
Тема 4. Орнамент готичного мистецтва.	15	2	2	10	1	IPC/5
Тема 5. Орнамент епохи ренесансу.	15	2	2	10	1	IPC/5
Тема 6. Орнамент класицизму.	13		2	10	1	IPC/5
Тема 7. Орнамент епохи модерн	15	2	2	10	1	IPC/5
Тема 8. Природні форми та шляхи їх узагальнення.	46		4	40	2	IPC/5
Разом		10	20	110	10	40

Контрольна робота №1 (практичне завдання) стилізація природної форми (птаха) та створення орнаментальних мотивів на основі принципів декоративної інтерпретації форми.						КР/30
Контрольна робота №2 (письмове опитування) згідно лекційних і практичних тем						КР/30
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

* ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента.

* КР – контрольна робота.

3. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів передбачає опрацювання теоретичного матеріалу та виконання практичних завдань відповідно до тем освітнього компоненту.

Теоретична частина включає самостійне вивчення орнаментальних систем різних культур і історичних епох, аналіз їх стилістичних, композиційних та художніх особливостей.

Практична частина передбачає виконання замальовок орнаментальних мотивів із використанням принципів стилізації та композиційної організації форми (формат Ф3).

IV. Політика оцінювання.

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даного освітнього компонента здобувач зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком навчання згідно [2025 ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) за погодженням із керівником курсу та деканатом факультету.

Оцінювання знань здобувача освіти здійснюється згідно [2025 ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#)

Замість практичної поточної роботи, на розгляд викладача, здобувачу може зараховуватись участь у конкурсі чи виставці, з декоративного мистецтва, участь в конференції з темою відповідно ОК в період залікового кредиту. Згідно з [2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Практичні та теоретичні роботи здобувачів освіти повинні бути результатом самостійного виконання. Недопустимими є академічний і творчий плагіат, використання чужих робіт без посилань на джерела, привласнення чужих ідей і результатів, списування.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися норм академічної етики, виконувати завдання самостійно, посилатися на використані джерела та аргументовано висловлювати власну позицію на основі здобутих знань.

У разі порушення академічної доброчесності здобувач освіти може бути притягнутий до академічної відповідальності, зокрема повторного виконання завдання, повторного проходження оцінювання або відповідної теми.

Поточні роботи оцінюються після завершення вивчення відповідної теми. Кінцевий термін подання всіх завдань – останнє заняття з освітнього компоненту. Здобувач освіти має право отримати додаткові роз'яснення щодо змісту навчального матеріалу та практичних завдань під час консультацій або засобами електронної комунікації. За потреби викладач проводить індивідуальні або групові консультації, участь у яких є добровільною.

Відвідування занять є обов'язковим, але не є окремим критерієм оцінювання. У разі пропуску занять з поважних причин допускається можливість опрацювання матеріалу в дистанційній формі або виконання індивідуального завдання з подальшим оцінюванням відповідно до встановлених критеріїв.

Здобувач освіти має право підвищити свій рейтинговий бал шляхом виконання додаткових індивідуальних завдань або повторного виконання окремих видів робіт у порядку, визначеному викладачем.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється з метою визначення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання за освітнім компонентом або його завершеними змістовими модулями. Формами підсумкового контролю є контрольні роботи та залік відповідно до вимог чинного Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Оцінювання результатів навчання з освітнього компонента «Орнамент» здійснюється за накопичувальною системою і визначається як сума балів, отриманих здобувачем освіти за виконання практичних завдань, самостійної роботи та контрольних робіт (КР).

Протягом семестру здобувач освіти може набрати максимально 100 балів. Мінімальна кількість балів, необхідна для успішного зарахування освітнього компонента, становить 35 балів. У разі отримання меншої кількості балів здобувач освіти вважається таким, що має академічну заборгованість відповідно до встановленого порядку.

Дотримання принципів академічної доброчесності є обов'язковою умовою опанування освітнього компонента і передбачає самостійне виконання навчальних завдань, відповідальність за результати власної навчальної діяльності, а також прозорість і об'єктивність оцінювання. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання одного практичного завдання, становить 5 балів.

Неформальна освіта при викладанні ОК.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, здійснюється відповідно до [2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#), за умови підтвердження відповідності змісту майстер-класів, семінарів, конкурсів, виставок тощо тематиці освітнього компонента. Сертифікати участі або інші підтверджувальні документи є підставою для зарахування відповідних тем.

Формою підсумкового семестрового контролю з освітнього компонента «Акварельний живопис» є залік. Оцінювання результатів навчання здійснюється на основі суми балів, отриманих за виконання практичних завдань і контрольних робіт (КР). Протягом семестру здобувач освіти може отримати до 60 балів за виконання завдань поточного контролю та самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі контрольної роботи, яка включає теоретичну письмову та творчу практичну частини відповідно до тем змістових модулів. Максимальна

кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за контрольну роботу, становить 40 балів.

Критерії оцінювання практичних завдань

Критерії оцінювання практичних робіт (максимальна оцінка 5 балів): відповідність орнаменту визначеному стилю, правильність відтворення характерних стилістичних ознак, розуміння композиційної структури орнаменту (ритм, симетрія, рапорт), якість стилізації та узагальнення форми, композиційна цілісність, точність і виразність графічного виконання, акуратність та завершеність роботи.

5 балів – робота повністю відповідає заданому стилю, правильно передано стилістичні ознаки орнаменту, композиція є цілісною, графічне виконання точне, виразне та акуратне.

4 бали – робота відповідає заданому стилю, стилістичні ознаки передано правильно, можливі незначні неточності у композиції або графічному виконанні.

3 бали – робота частково відповідає заданому стилю, стилістичні ознаки передано неповністю, присутні помилки у композиції або графічному виконанні.

2 бали – робота має суттєві помилки у передачі стилю та композиції орнаменту, стилістичні ознаки виражені слабо.

1 бал – робота не відповідає завданню, стилістичні ознаки орнаменту не передано або робота виконана на дуже низькому рівні.

Критерії оцінювання практичної контрольної роботи

Оцінка за 30-бальною шкалою	Критерії оцінювання
27-30	робота виконана на високому художньому рівні, демонструє творче застосування принципів стилізації та узагальнення форми, чітку композиційну організацію орнаменту, ритмічність, цілісність і завершеність композиції. Орнамент характеризується виразністю, оригінальністю та високою культурою графічного виконання. Завдання виконано повністю і акуратно.
23-26	робота виконана на достатньому художньому рівні, правильно застосовано принципи стилізації та побудови орнаменту, композиція є цілісною, але містить незначні недоліки у ритмічній організації або графічному виконанні. Завдання виконано повністю.
19-22	робота демонструє загальне розуміння принципів стилізації та побудови орнаменту, але має окремі композиційні недоліки, недостатню виразність або часткову невпевненість у стилізації форми. Присутні неточності у графічному виконанні.
10-18	робота виконана на базовому рівні, стилізація форми є поверхневою, композиція недостатньо організована, ритмічна структура орнаменту виражена слабо. Присутні суттєві помилки у побудові орнаменту та графічному виконанні.
1-9	робота виконана на низькому рівні, відсутнє цілісне композиційне рішення, принципи стилізації застосовані неправильно або частково. Орнамент має фрагментарний характер, графічне виконання є неохайним.

Критерії оцінювання за контрольну роботу (теоретичну письмову роботу)

Оцінка за 30 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
27-30	здобувач демонструє повні, системні та глибокі знання теоретичного матеріалу, вільно володіє понятійно-категоріальним апаратом дисципліни, правильно характеризує орнаментальні системи різних культур і історичних епох, здійснює художньо-стилістичний аналіз орнаменту, логічно, послідовно і грамотно викладає матеріал, не допускає змістових помилок.
23- 26	здобувач демонструє достатньо повні та правильні знання теоретичного матеріалу, володіє основними поняттями дисципліни, в цілому правильно аналізує орнаментальні структури та їх стилістичні особливості, допускає незначні неточності або окремі несуттєві помилки.
19-22	здобувач демонструє загальне розуміння теоретичного матеріалу, володіє основними поняттями на репродуктивному рівні, відповідь є частково повною, але містить неточності, неповний аналіз або окремі змістові помилки.
15-18	здобувач демонструє фрагментарні знання матеріалу, поверхнево розкриває теоретичні положення, допускає суттєві помилки у визначеннях і характеристиці орнаментальних систем, відповідь є непослідовною.
10-14	здобувач демонструє обмежені знання теоретичного матеріалу, відповідь є неповною, містить значну кількість помилок, відсутнє розуміння основних понять дисципліни.
1-9	здобувач демонструє мінімальний рівень знань або їх відсутність, не володіє основними теоретичними положеннями, відповідь є неправильною або не відповідає змісту питання.

Термін здачі контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, додатково виконати ряд тривалих та короткочасних етюдів, відповідно до теми, яка вивчається).

Порядок проведення заліку відбувається у вигляді перегляду представлених здобувачем освіти виконаних робіт за семестр відповідно до поданих тем. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

Притання до заліка.

1. Поняття орнаменту як виду художньої діяльності.
2. Орнамент як засіб художньої виразності.
3. Основні функції орнаменту в мистецтві.

4. Орнамент як відображення стилю та світогляду епохи.
5. Основні види орнаменту за характером мотивів.
6. Геометричний орнамент: особливості та принципи побудови.
7. Рослинний орнамент: характерні ознаки та художні принципи.
8. Зооморфний орнамент: особливості та сфери застосування.
9. Абстрактний орнамент та його специфіка.
10. Орнамент як складова декоративно-прикладного мистецтва.
11. Поняття ритму в орнаменті та його роль у композиції.
12. Види ритму в орнаменті.
13. Симетрія як основа побудови орнаменту.
14. Основні види симетрії в орнаменті.
15. Поняття метру та рапорту в орнаменті.
16. Рапорт як структурна одиниця орнаментальної композиції.
17. Принципи композиційної організації орнаменту.
18. Поняття стилізації у створенні орнаменту.
19. Принципи узагальнення природних форм у орнаменті.
20. Декоративна трансформація форми.
21. Особливості орнаменту мистецтва Стародавнього Китаю.
22. Основні мотиви китайського орнаменту.
23. Символіка орнаменту китайського мистецтва.
24. Орнамент у декоративному мистецтві Китаю.
25. Особливості орнаменту мистецтва Японії.
26. Принципи композиції японського орнаменту.
27. Основні мотиви японського орнаменту.
28. Естетичні принципи орнаменту японського мистецтва.
29. Особливості орнаменту Візантії.
30. Основні мотиви візантійського орнаменту.
31. Орнамент романського мистецтва.
32. Характерні ознаки романського орнаменту.
33. Орнамент готичного мистецтва.
34. Основні мотиви готичного орнаменту.
35. Орнамент у середньовічній архітектурі.
36. Особливості орнаменту епохи Відродження.
37. Основні мотиви ренесансного орнаменту.
38. Орнамент бароко: характерні ознаки.
39. Принципи композиції орнаменту бароко.
40. Орнамент рококо: особливості стилю.
41. Основні мотиви орнаменту рококо.
42. Орнамент класицизму: характерні риси.
43. Принципи побудови орнаменту класицизму.
44. Орнамент стилю модерн: загальна характеристика.
45. Основні мотиви орнаменту модерну.
46. Принципи стилізації у орнаменті модерну.
47. Орнамент у декоративному мистецтві модерну.
48. Орнамент як складова художньої мови модерну.
49. Природні форми як основа створення орнаменту.
50. Основні етапи створення орнаменту.
51. Значення стилізації у створенні орнаментальної композиції.
52. Принципи декоративного узагальнення форми.
53. Композиційна рівновага в орнаменті.
54. Орнамент як елемент художньої композиції.
55. Орнамент у декоративно-прикладному мистецтві.
56. Орнамент у графічному мистецтві.
57. Орнамент у текстильному мистецтві.

58. Орнамент у художньому проектуванні.
 59. Взаємозв'язок орнаменту і форми предмета.
 60. Роль орнаменту у формуванні художнього образу.

Критерії оцінювання заліка (у формі усної відповіді)

90–100 балів (відмінно) – здобувач освіти демонструє глибокі, системні знання теоретичного матеріалу, вільно володіє професійною термінологією, розуміє орнамент як художню систему, впевнено аналізує орнаментальні композиції різних культур і стилів, характеризує їх композиційні, стилістичні та образні особливості. Відповідь є логічною, послідовною, аргументованою, з проявом сформованого художнього мислення та здатності до професійного аналізу.

82–89 балів (дуже добре) – здобувач освіти демонструє ґрунтовні знання матеріалу, правильно використовує основні поняття і терміни, розуміє принципи побудови орнаменту, вміє аналізувати його композиційні та стилістичні особливості. Відповідь є логічною, але може містити незначні неточності або недостатньо глибокий художній аналіз.

75–81 бал (добре) – здобувач освіти демонструє достатній рівень знань навчального матеріалу, розуміє основні принципи побудови орнаменту та його стилістичні особливості, але відповідь має переважно репродуктивний характер, аналіз є неповним або недостатньо обґрунтованим, можливі окремі неточності.

67–74 бали (задовільно) – здобувач освіти демонструє базове розуміння орнаменту як художнього явища, знає основні поняття, але відповідь є поверхневою, без належного художнього аналізу, допускаються помилки у визначенні стилістичних особливостей та принципів побудови орнаменту.

60–66 балів (достатньо) – здобувач освіти демонструє мінімальний рівень знань, відповідь є фрагментарною, без системного розуміння орнаменту як художньої системи, слабо орієнтується у стилях, видах та принципах побудови орнаменту.

1–59 балів (незадовільно) – здобувач освіти не володіє теоретичним матеріалом, не розуміє сутності орнаменту, його художніх, композиційних і стилістичних особливостей, не може здійснити елементарний аналіз орнаментальної форми або відповідь відсутня.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

1. Ітген Й. Мистецтво кольору / пер. з нім. Київ : ArtHuss, 2021. 96 с.

2. Кара-Васильєва Т. В., Чегусова З. А. Декоративне мистецтво України ХХ століття. Київ : Наукова думка, 2005. 280 с.
3. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Київ : НАКККіМ, 2016. Вип. 30. 312 с.
4. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Київ : НАКККіМ, 2018. Вип. 33. 298 с.
5. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Київ : НАКККіМ, 2020. Вип. 37. 310 с.
6. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ : АНТ, 2009. 407 с.
7. Селівачов М. Р. Орнамент // Спеціальні історичні дисципліни : довідник : навч. посіб. Київ : Либідь, 2008. С. 430–438.
8. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть. Київ : ВХ[студіо], 2008. 188 с.
9. Скрипник Г. А. Історія українського мистецтва : у 5 т. Київ : НАН України, 2007. Т. 5. 1048 с.
10. Чегусова З. А. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. Київ : Наукова думка, 2002. 278 с.
11. Джонс О. Граматика орнаменту / пер. з англ. Київ : ArtHuss, 2019. 240 с.
12. Селівачов М. Р. Лексикон орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ : Інститут мистецтвознавства НАН України, 2009. 406 с.
13. Селівачов М. Р. Основи теорії орнаменту та декоративного мистецтва : навч. посіб. Київ : Видавництво НАОМА, 2017. 136 с.
14. Сидоренко В. Д. Основи декоративної композиції : навч. посіб. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 184 с.
15. Скрипник Г. А. Історія декоративного мистецтва : монографія. Київ : Інститут мистецтвознавства НАН України, 2017. 412 с.
16. Clarke S. Pattern Design. London : Laurence King Publishing, 2021. 256 p.
17. Day L. Pattern and Design. London : Thames & Hudson, 2005. 216 p.
18. Jones O. The Grammar of Ornament. London : Day and Son, 1856. Reprint: London : Thames & Hudson, 1986. 240 p.
19. Meyer F. S. Handbook of Ornament. Köln : Taschen, 2017. 480 p.
20. Racinet A. L'Ornement polychrome. Köln : Taschen, 2018. 320 p.
21. Trilling J. Ornament : A Modern Perspective. Seattle : University of Washington Press, 2001. 288 p.
22. The World of Ornament. Köln : Taschen, 2008. 512 p.